

TÜRKÇE FLÜT METOTLARININ İNCELENMESİ (*)

Hazan KURTASLAN YILDIRIM (**)

Öz

Türkiye’de ilkokul döneminden başlayarak pek çok kurumda, çalgı eğitimi içerisinde flüt eğitimi verilmekte, eğitimci ve sanatçı yetişmektedir. Son yıllarda, Türkiye’de flüte yönelik ilginin artması ile flüt eğitiminin yanı sıra metotlar, ders kitapları ve derleme eser albümleri yayımlanmaya başlamıştır. Araştırmada, flüt için yazılıp yayımlanmış Türkçe metotlar hangileridir, metotların içerikleri nelerden oluşmaktadır, metotların içerikleri arasındaki farklılıklar ve benzerlikler nelerdir? gibi sorulara cevaplar aranmıştır.

Araştırma, betimsel olup durum tespiti yapılmıştır. Araştırma 2016 yılına kadar yayımlanmış olan flüt metotları ile sınırlandırılmıştır. Konu ile ilgili alan yazın taraması ve Türkçe flüt metotlarının incelenmesinde doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre 2016 yılına kadar Türkiye’de yayımlanan dört Türkçe flüt metoduna ulaşılmıştır. Metotlar arasında içerik bakımından farklılık ve benzerlikler bulunduğu tespit edilmiştir. Bu tespitler ışığında, flüt için yazılacak metotların ve eser albümlerinin çeşitli amaçlarla farklı seviyelerde yazılmasına yönelik öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Müzik Eğitimi, Çalgı Eğitimi, Flüt, Flüt Eğitimi, Türkçe Flüt Metotları.

An Investigation of Turkish Flute Methods

Abstract

Starting from the primary school, many institutions in Turkey provide flute education within the scope of music education, and train educators and artists. With the increase in interest for flute methods, course books and albums of collected works have been published as well as flute education in recent years. The present study aims to seek an answer what Turkish flute methods that are produced and published for flute are, what these methods include, and what the similarities and differences between these methods are.

The study is a descriptive research that reviews the current situation. It is limited to the flute methods published by 2016. The document analysis technique was used to make

*) Bu makale 12-14 Eylül 2012 tarihinde düzenlenen 21.Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresinde sunulup özeti yayınlanan Türk Flüt Metotlarının İncelenmesi adlı bildirdiden üretilmiştir.

**) Yrd. Doç. Dr., Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü
(e-posta: hazan.kurtaslan@hotmail.com)

the related literature review and investigate Turkish flute methods. The findings reveal that there are four Turkish flute methods published in Turkey by 2016. In the light of these results, some suggestions have been developed that methods and work books can be written for flute in a variety of purposes at different levels.

Keywords: Music Education, Instrument Education, Flute, Flute Education, Turkish Flute Methods.

1. Giriş

Müzik eğitiminin dallarından biri olan çalgı eğitimi, çalgı çalma becerisi ve çalgıya yönelik temel teknikleri kazandırabilmek amacıyla uygulanan yöntemlerden oluşmaktadır. Çalgı eğitimi yoluyla öğrencilerin; müzik bilgi ve beğenilerini, müzikalitetlerini, birlikte müzik yapma yeteneklerini geliştirmeleri, düzenli ve disiplinli çalışma alışkanlıkları kazanmaları, ulusal ve evrensel müzik sanatını tanımaları amaçlanır (Öz, 2001: 95).

Çalgı çalma sistemli ve disiplinli bir çalışma sürecidir. Bu süreç içinde, seçilen yöntem, kullanılan kaynaklar ve materyaller önemlidir. Bu noktada eğitimcilere büyük görev düşmektedir. Eğitiminin çalgı öğretimine yönelik uyguladığı yöntem ve teknikler kadar kullandığı metotlar da önemlidir. Eğitmen tarafından doğru seçilen bir metot ile hem çalgıyı öğretme süreci kısılacak hem de öğrencilerin çalgıyı sevmesiyle çalışmayı isteme süreleri artacaktır.

Kelime anlamı ile ‘metot’ yöntem anlamına gelmektedir (URL1). Bilimsel anlamda metot terimi Ekiz’e (2003: 7) göre; araştırılan konuyla ilgili olarak açıklama, yorumlama ve tahmin etmeyi sağlayacak veri toplamada kullanılan yaklaşımlar (görüşme, gözlem, doküman vs.) olarak tanımlanmıştır. Müzik alanında ise metot; bir çalgının yöntemli biçimde öğrenilmesi için hazırlanmış olan eğitim kitaplarıdır (Say,1992: 819). Metotlar yoluyla çalgı öğretimi bu eğitim sürecinin en önemli aşamalarından biridir.

Günümüzde her çalgı için yerli ya da yabancı çok sayıda metot bulunmaktadır. Başlangıç, orta ve ileri düzeye göre metotlar, tek kitapta tüm seviyelerin aşama aşama toplandığı metotlar ya da tek bir teknik üzerine yazılmış metotlar bulunmaktadır. Türkiye’de yayımlanan Türkçe çalgı metotları içinde en çok gitar, bağlama, ud, keman için olanlar öne çıkmaktadır. Araştırmanın konusu itibarıyla Türkiye’de 2016 yılına kadar flüt için yazılmış ve yayımlanmış Türkçe metotlar araştırıldığında uluslararası metotlara kıyasla sayısının çok az olduğu görülmüştür (URL2). Türkiye’de yayımlanmış ve araştırma kapsamında tespit edilen flüt metotlarının yazarlarına göre bu yerli metotların yazılmasındaki en önemli sebep; Türk flütçülerin yabancı metotlardan çalışırken, metodun dilini anlamakta güçlük çekmelerinden ve dolayısıyla sadece nota çalmaktan öteye gitmemeleridir (Tatu, 2006-2008; Arı, 2005-2009-2013; Çakmaklı, 2004). Arı’ya (2005) göre, Türkiye’deki flüt metotlarının yazılmasının bir diğer nedeni; uluslararası alandaki metotlara ulaşmadaki sınırlılık ve maliyetin yüksek olmasıdır. Ayrıca Tatu’ya (2006) göre, kendisinin flüt metodunu yazmasının bir diğer nedeni; genç flütçülere bilgi ve tecrübelerini ana dillerinde sunmak,

onlara çalışmalarında bir ışık tutmak istemesidir. Yukarıda belirtilen sebeplerden dolayı dili Türkçe olan flüt metotlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Yapılan bu çalışmada da Türkiye’de 2016 yılına kadar flüt için yazılıp yayımlanmış Türkçe metotlar araştırılmıştır. Araştırmanın problem cümlesi şu şekilde oluşturulmuştur.

Problem Cümlesi: Türkiye’de 2016 yılına kadar flüt için yazılmış Türkçe metotların içerikleri bakımından aralarındaki benzerlik ve farklılıklar nelerdir?

Alt problemler

Problem cümlesi doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere cevaplar aranmıştır.

- 1- Flüt için yazılmış Türkçe metotlar hangileridir?
- 2- Metotların içerikleri nelerden oluşmaktadır?
- 3- İçerikleri bakımından metotlar arasındaki benzerlikler ve farklılıklar nelerdir?

2. Yöntem

Araştırma betimsel olup durum tespiti yapılmıştır. Araştırma 2016 yılına kadar yayımlanmış Türkçe flüt metotları ile sınırlandırılmıştır. Verilerin toplanmasında doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Nitel veri analizinde sıklıkla kullanılan ve araştırmaya kolaylık sağlayan doküman analizi tekniği “araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar” (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 187).

Doküman analizi yoluyla Türkçe flüt metotları tespit edilmiş; metotların içerikleri; bölüm sayıları, bölüm başlıkları ve konular olarak üç grupta incelenmiş ve metotlar arasındaki benzerlik ve farklılıklar ortaya çıkarılmıştır. Metotlar arasındaki farklılıkları içeren bilgiler dışında elde edilen tüm veriler tablolar halinde sunulmuştur.

3. Bulgular ve Yorum

Bu bölümde çalışmada ele alınan alt problemler doğrultusunda bulgular ve yorumlara yer verilmiştir.

3.1. Birinci alt probleme ilişkin bulgular ve yorum:

Tablo 1- Flüt İçin Yazılmış Türkçe Metotlara İlişkin Bulgular ve Yorum:

Yazar Adı	Metot Adı	Yayımlanma Yılı
Tuna Çakmaklı	Flüt Metodu	2004
Mustafa Arı	Yan Flüt Metodu	2005-2009-2013
Prof. A.Gülşen Tatu	Flüt Metodu	2006-2008
Prof. Ece Karşal	Flüt Metodu-başlangıç seviyesi	2015

Tablo 1'e göre, flüt için Türkiye'de 2016 yılına kadar yazılmış ve Türkçe olarak yayımlanmış dört metot bulunmaktadır. Yazarlar ve metotları hakkındaki kısa bilgiler aşağıdaki gibidir:

Tuna Çakmaklı, 1990 yılında Bilkent Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi flüt ana sanat dalında burslu okumuş ve halen Ege Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı'nda öğretim elemanı olarak görev yapmaktadır. Çakmaklı'nın *Flüt Metodu* 2004 yılında META basım tarafından yayımlanmıştır. (Çakmaklı, 2004).

Mustafa Arı, Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümü'nde okumuş ve 1996 yılında müzik öğretmenliğinden emekli olmuştur. Arı'nın *Yan Flüt Metodu* 2005, 2009 ve 2013 yıllarında Yurtrenkleri Yayınevi tarafından yayımlanmıştır (Arı, 2013).

Prof. A. Gülşen Tatu, İzmir Devlet Konservatuvarı'ndan mezun olduktan sonra Alman hükümetinin verdiği bursla Essen ve Freiburg Müzik Akademileri'nde dünyaca ünlü flüt sanatçıları ile çalışarak solistlik diploması almıştır. Halen, Almanya'nın Trossingen şehrindeki müzik akademisinde öğretim üyesi olarak çalışmaktadır. Tatu'nun *Flüt Metodu* 2006 yılında Pan Yayıncılık tarafından yayımlanmış, 2008 yılında ikinci basımı yapılmıştır (Tatu, 2008).

Prof. Ece Karşal, İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Müzik bölümü flüt dalında eğitimini tamamlamış olup halen Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü'nde öğretim üyesi olarak görevini sürdürmektedir. Karşal'ın *Flüt Metodu*'nun ilk basımı Pan Yayıncılık tarafından 2015 yılında yapılmıştır (Karşal, 2015).

2004, 2005, 2006 ve 2015 yıllarında ilk basımları yapılmış olan bu metotlardan başka 2016 yılına kadar herhangi bir Türkçe flüt metodu yayımlanmamıştır.

Tablo 1'den elde edilen bulgulara göre, metotların içeriklerinin incelenme sırası ilk yayımlanma yılına göre aşağıdaki gibi verilmiştir.

3.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum:

İkinci alt probleme göre; tespit edilen bu dört flüt metodunun içeriği; bölüm /ders sayıları, bölüm/ders/konu başlıkları ve konulara göre incelenmiştir.

3.2.1. Tuna Çakmaklı'ya ait 'Flüt Metodu'

Tuna Çakmaklı' tarafından yazılmış olan *Flüt Metodu*, bölümlere, bölüm başlıklarına ve konulara göre ayrılmış ve Tablo 2'de detaylı şekilde incelenmiştir.

Tablo 2- Tuna Çakmaklı'ya ait 'Flüt Metodu'nun İçeriğine İlişkin Bulgular ve Yorum:

Bölüm Sayısı	Bölüm Başlıkları	Konular
I. Bölüm	Temel Müzik Teorisi	1-Müzik yazısında kullanılan işaretler 2-Süre (zaman) 3-Çalışma 4-Nota değerleri tablosu . . 28-Aksanlı notalar
		29-Değiştirme işareti 30-Diyezlerin sırası . . . 58-Diyafram 59-Parmak pozisyonları 60-Tril pozisyonları
II. Bölüm	Etüdler	1-Do majör ton üzerine çalışmalar 2-Dil tekniği 3-Sol Majör ton üzerine çalışmalar 4-Re majör tonunda çalışmalar 5-Çift dil tekniği 6-La ve Mi minör tonunda çalışmalar 7-Tril çalışmaları
		8-Vibrato 9-Üçleme dil tekniği 10-Staccato 11-Fa majör tonunda staccato çalışması 12-Mi bemol majör tonunda prelüd 13-Tüm majör tonlarda arpej
III. Bölüm	Diziler	1-Tüm majör dizilerin; -doğal dizi -kırılmış akorlar -dominant 7 arpeji -diminished 7 arpeji -arpejler
		2-Tüm minör dizilerin; - melodik minör -armonik minör - kırılmış akorlar - dominant 7 arpeji -arpejler
IV. Bölüm	Repertuar	7 klasik batı müziği eseri, 8 yabancı popüler eser, 2 popüler Türk eser, 5 türkü, 1 Türk sanat müziği.

Çakmaklı'ya (2004) ait flüt metodu, dört bölümden oluşmuştur. I. bölümde, temel müzik teorisi bölüm başlığı altında 60 konu tespit edilmiştir. Bu bölümdeki konu sayısının geniş olmasından dolayı Tablo 2'de konular atlanarak verilmiş, metot yorumuyla metotlar arası benzerlik ve farklılıklar incelenirken konuların tamamına yer verilmiştir.

1'den 55. konuya kadar genel müzik bilgileri, 56. ve 57. konularda flütle ilgili temel bilgiler ile flütün tarihi ve yapısı, 58., 59. ve 60. konularda flütün temel teknikleri ile diyafram, parmak ve tril pozisyonları üzerinde durulmuştur. Bu bölümün 57. ve 58. konularında akord ile ilgili bilgiler, ağızlıkla üfleme, flütle dengede durma, ellerin flütteki konumu, diyaframı keşfetme çalışmalarında şekiller ve fotoğraflardan faydalanılmıştır.

II. bölümde “etütler” bölüm başlığı altında 13 konu işlenmiş ve konu ile ilgili toplam 75 tane etüt verilmiştir. Flütte öğrenilmesi gereken tüm temel tekniklerin ve dizilerin verildiği bu bölümde, çok sayıda etüt ile konunun yoğun bir şekilde ele alındığı tespit edilmiştir. Dil tekniklerinin anlatımında ağzın dil içindeki şeklini göstermede ve parmak dengeleme çalışmalarında şekil ve fotoğraf yönteminden yararlanılmıştır. III. bölümde, “diziler” bölüm başlığı altında majör ve minör olmak üzere iki temel konu ele alınmıştır. Ayrıca parmak tekniklerinin de gösterildiği bu bölüm arpej çalışmaları ile son bulmuştur. IV. bölüm, 23 eserin yer aldığı repertuar bölümüdür. Genellikle popüler eserlerden oluşan repertuar, metodu tam olarak çalışmış kişilerin çalabileceği düzeydeki eserlerden oluşmaktadır. Batı klasik müziği eserleri dışındaki tüm eserlerin notaları üzerinde gitar akorları da yer almaktadır ki bu sayede istenilirse flüt-gitar düetlerinin de yapılabileceği görülmektedir.

Metotta, genel müzik bilgilerinin genişçe yer aldığı, temel flüt bilgilerinin ve tekniklerinin, açıklamalar ve etütlerle verildiği söylenilebilir. Ayrıca metodun içinde, parmak ve tril pozisyonlarının olduğu bir poster ve bazı etütlerin flütte çalındığı bir cd bulunmaktadır. Ek olarak sunulan bu imkânlar öğrencinin öğretmen gözetimi olmadan çalıştığı zamanlarda, bakarak ya da dinleyerek öğrenmesine katkı sağlayabilir.

3.2.2. Mustafa Arı’ya ait ‘Yan Flüt Metodu’

Mustafa Arı tarafından yazılmış olan *Yan Flüt Metodu* incelendiğinde, metodun bölüm sayısı, bölüm başlıkları ve konular şeklinde bir sıralama yerine konu başlıkları ve konulardan oluştuğu tespit edilmiştir. Metotta 55 konu başlığı bulunması ve konuların çok geniş olması nedeniyle, içerik Tablo 3’te atlanarak verilmiştir. Metot yorumlarıyla, metotlar arası benzerlik ve farklılıklar incelenirken konuların tamamına yer verilmiştir.

Tablo 3- Mustafa Arı'ya ait 'Yan Flüt Metodu'nun İçeriğine İlişkin Bulgular ve Yorum:

Konu Başlıkları	Konular
1-Yan flütün tarihçesi	1-Yan flütün tarihçesi
2-Yan flütü tanıyalım	2-Flüt çalacak insanlarda aranan fiziksel özellikler, yan flütün bölümleri, yan flütün kullanılması, bakımı ve onarımı
3-Flütçünün yaşam tarzı	3-Solunum organlarının sağlığı, nefesin amaca uygun kullanılması
4-Üfleme tekniği	4-Parmakların flütteki yerleri, flütün tutuluş tekniği ve duruş
5-Genel müzik bilgileri	5-Müzik, nota, porte,
6-Notaların uzunluk birimi değerleri tablosu	6- düole, triole, kuartole, kentole, sextole, septole
7-Tabloda yer almayan bölünmeler	7-ikileme, üçleme, dörtleme, beşleme, altılıma
8-Anahtar	8-Anahtar
9-Ölçü	9-Ölçü çizgisi, bitiş çizgisi, ölçü sayısı, sebare, eksik ölçü
10-Aksak ölçü	10-Aksak ölçü
11-Nokta	11-Çift nokta
12-Stakato	12-Stakato
13-Legato	13-Hece bağı, uzatma bağı
14-Portato	14-Portato
15-Apojatur	15-Apojatur
16-Puandork	16-Puandork
17-Grupetto	17-Grupetto
.	.
.	.
.	.
.	.
.	.
49-Kritik İntervaller I	.
50-47-Kritik İntervaller II	49-Kritik İntervaller I
51-Kromatik Tablosu	50-Kritik İntervaller II
52-Tril Tablosu	51-Kromatik Tablosu
53-Kromatik Dizi	52-Tril Tablosu
54-İleri Dil Teknikleri I	53-Kromatik egzersiz, etüt, prelüd
55-İleri Dil Teknikleri II	54-Çift dil çalışması ve etüdü
	55-Üç dil çalışması, 1 Türk halk müziği ve 14 Batı müziği eserinden örnekler

Metot, flütün tarihçesi ile başlamış flütle ilgili temel bilgilerin anlatımı ile devam etmiştir. Tüm bu bilgiler 1., 2., 3. ve 4. konu başlıklarını kapsamaktadır. Aynı başlıklar içinde; yan flütün bölümleri, kullanılması, parmakların flütteki yerleri, flütle birlikte duruş-

tutuş hakkında şekiller ile fotoğraflardan faydalanılmıştır. 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 17., 23., 24., 25., 26., 27. ve 28. konu başlıklarında genel müzik bilgilerine yer verilmiştir. Çeşitli artikülasyonlar ve süslemelere 12. ve 22. konu başlıkları arasında yer verilmiştir. Flütteki I., II., III. oktav sesler, bu seslerle ilgili alıştırmalar, konuya ilişkin Türk halk müziği ve Batı müziği eserlerinden örnekler, 29., 30., 31. konu başlıkları altında verilmiştir. 32. konu başlığından 48. konu başlığına kadar tüm majör ve minör dizilerle arpejleri verilmiş olup bu dizilerin pekiştirilmesine yönelik Batı müziği, Türk halk müziği ve Türk sanat müziği eserlerinden oluşan çok sayıda örneklere yer verilmiştir. Örnek eserlerin daha çok solo flüt için yazılmış eserler olduğu dikkati çekmiştir. 49. ve 50. konu başlıklarında, kritik ses aralıklarına, I. ve II. oktavlar arası aralık çalışmalarına yer verilmiştir. 51. ve 53. konu başlıklarında, kromatik tablo ve kromatik diziyeye 52. konu başlığında da tril tablosuna yer verilmiştir. 54. ve 55. konu başlıklarında, flüt çalmada temel tekniklerden çift dil ve üç dil teknikleri I. ve II. oktav seslerde örneklendirilmiştir. Metot, 14 Batı müziği, 1 Türk halk müziği eserinden oluşan repertuar ile sonlandırılmıştır. Eserler, flüt-gitar, iki flüt, flüt-piyano ve solo flüt olarak seçilmiştir.

Metotta, genel müzik bilgilerine oldukça geniş bir şekilde yer verildiği, temel flüt bilgileri ve tekniklerine de gerek açıklamalar gerekse örnek etüt ve Türk ezgileri ile yer verildiği söylenilebilir. Metodun 2009 yılında yayımlanan ikinci basımında yapılan bir yenilik olarak CD kaydı yer almaktadır. 2013 yılındaki üçüncü basımı da ikinci basımı ile aynı özellikleri taşımaktadır.

3.2.3. Prof. A.Gülşen Tatu ‘Flüt Metodu’

Prof. A.Gülşen Tatu tarafından yazılmış olan *Flüt Metodu*, bölümlere, bölüm başlıkları ile konulara göre ayrılmış ve Tablo 4’de detaylı şekilde incelenmiştir.

Tablo 4- Prof. A. Gülşen Tatu ‘Flüt Metodu’ nun İçeriğine İlişkin Bulgular ve Yorum:

Bölüm Sayısı	Bölüm Başlıkları	Konular
I. Bölüm	1-Flütün tarihçesi 2-Flüt gövdesinin ölçüleri 3-Perde sistemi 4-Akustik 5-Flütün yapısı 6-Flütün Bakımı	1-Flütün tarihçesi 2-Flüt gövdesinin ölçüleri 3-Perde sistemi 4- Frekans, rezonans 5-Flütün yapısı 6-Flütün Bakımı
II. Bölüm	1-Tutuş pozisyonu 2-Parmak pozisyonu tabelası 3-Nefes almak 4-Nefes vermek 5-Dudak pozisyonu 6-Uzun sesler	1-Tutuş pozisyonu 2-1.2.3.4. oktav sağ ve sol el pozisyonları 3-Nefes alarak diyafram kullanımı 4-Nefes vererek diyafram kullanımı 5-Dudak pozisyonu, ton 6-Vibratolu, vibratosuz uzun sesler
III. Bölüm	1-Artikülasyon 2-Tek dil 3-Çift dil / Üçlü dil 4-Kurbağa dili	1- Sessiz, sesli, nazal, kurbağa dili 2- de- dö vokalleri 3- te-ke, dü-gü / te-ke-te, tü-kü-tü, de-ge-de, dü-gü-dü 4- r vokali
IV. Bölüm	1-Parmak tekniği 2-Triller	1-Sağ ve sol el parmak teknikleri 2-Triller
V. Bölüm	1-Vibrato 2-Entonasyon	1-Vibrato 2-Entonasyon
VI. Bölüm	Literatür	1-Metodlar 2-Etüdler 3-Modern etütler 4-Jazz etütleri 5-Solo flüt literatürü

Tatu’ya ait flüt metodu, altı bölümden oluşmuş, her bölümün sayısı, bölüm başlıkları ve bölümlerin içerikleri Tablo 4’deki gibi belirtilmiştir. I. bölümde, flütün tarihçesi ve flütle ilgili temel bilgiler üzerinde durulmuştur. Aynı bölüm içinde, flütün gövdesinin ölçülerinin anlatımında fotoğraflardan faydalanılmıştır. II. bölüm, flüt çalmada temel teknikleri kapsamaktadır. Aynı bölümde, doğru ve yanlış tutuş pozisyonuna, nefes alıp verme ve dudak pozisyonuna yönelik şekiller ve fotoğraflara yer verilmiştir. III. bölümde, flüt çalmada temel tekniklerin işlenmesine devam edilmiştir. IV. bölüm, flütte sağ ve sol elin uyumu için parmak teknikleri ve bir süsleme çeşidi olan tril çalışmalarını içermektedir. Ayrıca sağ ve sol el parmak pozisyonlarının anlatımında fotoğraflardan fay-

dalanılmıştır. V. Bölüm, vibrato ve entonasyondan; son bölüm olan VI. Bölüm ise, flüt çalmak isteyenler için yol gösterici örnek bir literatürden oluşmaktadır. Yazar, literatür bölümünde kaynakların bibliyografyalarının yanı sıra hangi amaca yönelik kullanılması gerektiği ile ilgili kısa bilgiler vermiş ve literatürü zorluk derecesine göre numaralandırmıştır. Tatu'nun metodunda, yalnızca flüte yönelik temel bilgiler ve teknikler yer almıştır. Çakmaklı ve Arı'nın metotlarında yer alan genel müzik bilgileri bulunmamaktadır.

3.2.4. Prof. Ece Karşal

Prof. Ece Karşal tarafından yazılmış olan *Flüt Metodu- başlangıç seviyesi*; ders sayıları, ders başlıkları ve konulara göre ayrılmış olup Tablo 5'te detaylı şekilde incelenmiştir.

Tablo 5- Prof. Ece Karşal 'Flüt Metodu - başlangıç seviyesi' nin İçeriğine İlişkin Bulgular ve Yorum:

Ders Sayısı	Ders başlıkları	Konular
1.ders	1-sol-la-si	1-sol-la-si
	2-bağ	2-bağ
2.ders	1-fa-mi-do	1-fa-mi-do
3.ders	1-si bemol- re	1-si bemol- re
4.ders	1-mi-fa-sol	1-mi-fa-sol
	2-fa majör gamı	2-fa majör gamı
5.ders	1-fa diyez	1-fa diyez
	2-sol majör gam çalışması	2-sol majör gam çalışması
6.ders	1-do diyez-mi bemol	1-do diyez-mi bemol
	2-re majör gam çalışması	2-re majör gam çalışması
		3- Re majör arpej çalışması
7.ders	1-sol diyez	1-sol diyez
	2-staccato	2- la 2.oktav sesi
		3-staccato
		4-sebare
		5-oktav çalışması
		6-varyasyon
8.ders	1- 2.oktav la-si-do	1-2.oktav la-si-do
	2-do majör gam çalışması	2- do majör gam çalışması
		3-do majör arpej çalışması
9.ders	1-3.oktav re	1-3.oktav re
	2-kromatik gam çalışması	2-kromatik gam çalışması
		3-kanon
10.ders	1-kalın do	1-kalın do
	2-6/8'lik ölçü	2-6/8'lik ölçü

11.ders	1-do-fa-sol-re-si bemol majör gamlar 2-la-re-mi-si-sol minör gamlar	1-gam çalışma şekilleri 2-gam 3-arpej 4-armonik gam 5-melodik gam 6-arpej
12.ders	1-3.oktav re diyez 2-3.oktav mi	1-3.oktav re diyez 2-3.oktav mi 3-üçleme
13.ders	1-mi bemol majör gam çalışması 2-nüans terimleri	1-mi bemol majör gam çalışması 2-nüans terimleri:pp,p,mf,f,ff 3-nüans değişimi terimleri 4-senkop
14.ders	1-süsleme işaretleri 2-do minör gamı	1-süsleme işaretleri: çarpma-apojatür 2-geçiş notaları 3-do minör armonik-melodik gamı ve arpeji
15.ders	1-kalın do diyez 2-la majör gam çalışması	1-kalın do diyez la majör gam ve arpej çalışması
16.ders	1-3.oktav mi 2-tril 3-tril pozisyon tablosu	1-3.oktav mi 2-tril 3.tril pozisyon tablosu
17.ders	1-grupetto	1-grupetto
18.ders	1-kromatik uzun ses çalışması	1-kromatik uzun ses çalışması
19. ve 20. dersler	1-Majör ve minör gamlar üzerine çeşitli artikülasyon çalışmaları 2-bir oktav majör ve minör (melodik) gamlar 3-iki oktav majör ve minör gamlar 4-parmak pozisyonları tablosu	1-do-fa-si bemol-mi bemol-la majör gamlar ve minörleri 2-do-fa,si bemol,mi bemol, la bemol, re bemol, sol bemol, fa diyez, si, mi, la, re, sol, do majör gamlar ve minörleri 3-do-fa,si bemol,mi bemol, la bemol, re bemol, sol bemol, fa diyez, si, mi, la, re, sol, do majör gamlar ve minörleri 4-sol ve sağ el parmak pozisyonları tablosu

Karşal'a ait metot 20 dersten oluşmuş olup her dersin sayısı, dersin başlıkları ve dersin içerikleri Tablo 5'teki gibi belirtilmiştir. Metotta 1.dersten önce giriş başlığı altında flütün tanıtımı, flütte kullanılacak parmak pozisyonları, ilk ses için hazırlık(nefes alma ve verme çalışmaları), flütte ilk ses (dudak şekli ve ağızlıkla üfleme) , ağızlık çalışmaları üzerine bilgiler ve egzersiz çalışmalarından örnekler verilmiştir. Örneklerin gösteriminde genel olarak fotoğraf ve şekillerden faydalanılmıştır.

1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 10., 11., 13., 14., 15., 20. derslerde birinci oktav sesler, majör gamlar ile minörleri ve bemol-diyez alan sesler üzerinde durulmuştur. Ayrıca 1. derste bağlı çalım şekli ile 7.derste staccato çalım şekline yer verilmiştir. 8., 9., 12., 16., 18. dersler; ikinci oktav ve üçüncü oktav sesler ile kromatik gam çalışmalarından oluşmaktadır. 13. 14., 16., 17. derslerde; nüans terimleri, süsleme işaretleri, tril ve grupetto gibi konular üzerinde durulmuştur. 18. ders kromatik uzun ses çalışmalarına ayrılmış olup metodun sonunu oluşturan 19. ve 20. derslerde majör-minör gamlara tekrar yer verilmiştir. Metotta repertuar olarak ayrı bir ders oluşturmak yerine her dersin sonunda konu ile ilgili etüt, alıştırma ve başlangıç seviyesine uygun eserlere yer verilmiştir. Eserler genel olarak öğretmen ve öğrencinin birlikte çalabilmesi için düolar şeklinde tercih edilmiştir.

3.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum:

3.3.1. İçerik Bakımından Metotlar Arasındaki Benzerlikler:

Türkçe flüt metotları incelendiğinde metotlarda bazı benzerlikler olduğu tespit edilmiştir. Bunlar: flütle ilgili temel bilgiler, flüt çalmada temel teknikler, diziler, artikülasyonlar, süslemeler, şekiller ve fotoğraflardır.

Çakmaklı, Arı ve Tatu'nun metotlarında başlangıç seviyesinden itibaren flüt çalımı ile ilgili teknik becerilerin kazandırılmasına yönelik tüm bilgilere tek bir metotta yer verilmesi nedeniyle bu üç flüt metodu Karşal'ın metodundan farklılık göstermektedir. Bu nedenle dört metot arasındaki benzerliklere ilişkin bulgular ve yoruma geçmeden önce bu üç metottaki benzerlikler ele alınmıştır.

Tablo 5- İçerik Bakımından Çakmaklı, Arı ve Tatu'nun Flüt Metotları Arasındaki Benzerliklere İlişkin Bulgular ve Yorum:

Benzerlikler	Tuna Çakmaklı 'Flüt Metodu'	Mustafa Arı 'Yan Flüt Metodu'	Prof. A.Gülşen Tatu 'Flüt Metodu'
Flütün temel bilgileri: flütün tarihçesi, flütün yapısı (bölümleri) ve bakımı	I.bölüm	2. ve 3. konu başlıkları	I. bölüm
Flüt çalmada temel teknikler: flütle duruş, tutuş, üfleme ve parmak pozisyonları, tek dil- çift dil- üç dil teknikleri, vibrato,	I. ve II. bölüm	4. 18. 52. ve 53. konu başlıkları	II. III. IV. V. bölümler
Diziler: majör ve minör diziler, arpejler, kromatik tür ve dizi, aralık.	I. II. III. bölüm	25.28.29.30.31.32. 33.34.35.36.37.38. 39.40.41.42.43.44 45.46.47.48.49.51. konu başlıkları	IV. bölüm
Artikülasyonlar: staccato, legato	II. bölüm	11. ve 12. konu başlıkları	III. bölüm
Süslemeler: mordent, tril, apoajtur, çarpma	I. ve II. bölüm	14., 19. ve 20. konu başlıkları	IV. bölüm
Şekiller ve Fotoğraflar	I. ve II. bölüm	2. ve 4. başlıklar	I. ve II. bölüm

Tablo 5'e göre bu üç flüt metodu incelendiğinde, yukarıda gruplandırılan benzerlikler ortaya çıkmıştır. Bu benzerlikler altı grupta toplanmıştır. Birinci grup flüte yönelik temel bilgilerden oluşmaktadır bunlar; flütün tarihçesi, flütün yapısı (bölümleri) ve bakımındır. İkinci grup flüt çalmada temel teknikleri oluşturan flütle duruş, tutuş, üfleme, parmak pozisyonları, tek dil- çift dil-üç dil, vibratodur. Üçüncü grup majör- minör dizilerle arpejleri, kromatik diziler ve aralıklardır. Dördüncü grup artikülasyonlardan oluşmaktadır. Bunlar; staccato ve legatodur. Beşinci grup, mordent, tril, apoajtur ve çarpmadan oluşan süslemelerdir. Altıncı grup şekiller ve fotoğraflardan oluşmaktadır. Bu grupta flütün bölümleri, diyaframla nefes alıp verme, dudak pozisyonu, üfleme teknikleri, parmakların flütteki yerleri, flütle doğru ve yanlış duruş-tutuş, flütün gövdesinin ölçüleri, dilin ağız içindeki görünümü şekil ve fotoğraflarla gösterilmiştir. Dört flüt metodunda tespit edilen bu benzerlikler, flüt çalmanın temellerini oluşturan tüm bilgi ve teknikleri içermektedir denilebilir.

Tablo 6- İçerik Bakımından Dört Metot Arasındaki Benzerliklere İlişkin Bulgular ve Yorum:

Benzerlikler	Tuna Çakmaklı 'Flüt Metodu'	Mustafa Arı 'Yan Flüt Metodu'	Prof. A.Gülşen Tatu 'Flüt Metodu'	Prof. Ece Karşal 'Flüt Metodu-başlangıç seviyesi'
Flütün temel bilgileri: flütün yapısı (bölümleri)	I.bölüm	2. ve 3. konu başlıkları	I. bölüm	giriş
Flüt çalmada temel teknikler: flütle duruş, tutuş, üfleyiş ve parmak pozisyonları, tek dil.	I. ve II. bölüm	4. 18. 52. ve 53. konu başlıkları	II. III. IV. V. bölümler	Giriş ve 1.2.3.4.5 .6.7.8.9.10.12.13. 15. ve 16. dersler
Diziler: majör ve minör diziler, arpejler, kromatik dizi,	I. II. III. bölüm	25.28.29.30.31 .32.33.34.3536 ,37.38.39.40.4 1.42.43.4445.4 6.47.48.49.51. konu başlıkları	IV. bölüm	4.5.6.8.9.11.1 3.14.15.18.20. dersler
Artikülasyonlar: staccato, legato	II. bölüm	11. ve 12. konu başlıkları	III. bölüm	1.7. ve 20. dersler
Süslemeler: tril, apoajtur, çarpma	I. ve II. bölüm	14., 19. ve 20. konu başlıkları	IV. bölüm	14. 16. ve 17. dersler
Şekiller ve Fotoğraflar	I. ve II. bölüm	2. ve 4. başlıklar	I. ve II. bölüm	giriş 1.2.3.4.5.6 .7.9.10.12.15.16 ve 20. dersler

Tablo 6'ya göre tespit edilen dört flüt metodu incelendiğinde, yukarıda gruplandırılan benzerlikler ortaya çıkmıştır. Altı grupta toplanan benzerliklerin birincisi flüte yönelik temel bilgilerden flütün yapısı (bölümleri) ile ilgilidir. İkinci grupta flüt çalmada temel tekniklere yönelik benzerlikler bulunmaktadır. Bunlar; flütle duruş, tutuş, üfleyiş, parmak pozisyonları ve tek dil tekniğidir. Üçüncü gruptaki benzerlikler diziler ile ilgilidir. Bu grupta majör - minör dizilerle arpejleri ve kromatik diziler yer almaktadır. Dördüncü grupta artikülasyonlar (staccato, legato), beşinci grupta süslemeler (tril, apoajtur, çarpma) bakımından benzerlikler yer almaktadır. Son grupta şekiller ve fotoğraflar bakımından benzerlikler görülmüştür. flütün bölümleri, diyaframla nefes alıp verme, dudak pozisyonu, üfleme teknikleri, parmakların flütteki yerleri, flütle duruş-tutuş, flütün gövdesinin ölçüleri, dudak pozisyonu görünümü gibi benzerlikler tespit edilmiştir. Dört metottaki bu benzerliklere bakılarak, metotlarda başlangıç seviyesinde flüt çalmanın temellerini oluşturan bilgi ve tekniklerin verilmiş olduğu söylenebilir.

3.3.2. İçerik Bakımından Metotlar Arasındaki Farklılıklara İlişkin Bulgular ve Yorum:

Tablo 5 ve Tablo 6'daki metotlar arasındaki benzerliklere ilişkin bulgular, metotlar arasındaki farklılıkların ortaya çıkmasını da sağlamıştır. Çünkü Tablo 5 ve Tablo 6 dışın-da kalan içerikler, dört yazar tarafından da ortak olarak ele alınmamıştır, bundan dolayı tabloya dâhil edilmemiştir. Bu da metotlar arasındaki farklılığı oluşturmaktadır. Metotlar arasındaki farklılıklar şunlardır:

Çakmaklı'nın metodunu diğer metotlardan ayıran farklardan biri, repertuar başlığını taşıyan IV. bölümde görülmektedir. Türk ve Batı müziği eserlerinden örnekler verilmiş ve Türk müziği eserlerinin tamamına gitar akorları eklenmiştir. Eserlerin, amatörcü veya hobi olarak flüt çalmak isteyen kişilerin de çalabileceği düzeyde seçilmiş olduğu söylenebilir. Bir diğer farklılık ise, metot içinde parmak ve tril pozisyonlarının olduğu bir posterin bulunmasıdır.

Arı'nın metodunu diğer iki metottan ayıran farklılıkların başında bölüm sayıları ve bölüm başlıklarının olmamasıdır. Arı metodu konu başlıkları ve konulardan oluşturmuştur. Bir diğer farklılık, flüt çalmada temel tekniklere ilişkin verilen örneklerde Türk formundaki ezgilerinden faydalanılmasıdır.

Tatu'ya ait metot, daha çok flütü, tarihini tanımaya ve flüt çalmaya yönelik hazırlanmıştır. Genel müzik bilgilerine yönelik ayrıca bir bölüm oluşturulmamıştır. Tatu'nun metodu ile diğer metotlar arasındaki dikkati çeken bir diğer farklılık; literatür başlığındaki VI. bölümdedir. Bölüm, flüt literatürüne geçmiş bestecilerin/müzikçilerin metot, etüt, modern etüt, jazz kitapları, solo flüt ve orkestra sololarından derlenmiş eser listesinden oluşmaktadır.

Karşal tarafından yazılmış olan metotta bölüm sayıları, bölüm başlıkları yerine ders sayıları ve ders başlıkları yer almaktadır. Bu metotta, bestecileri tanıtan kısa bilgilere ve konuyla ilgili tanımların açıklamalarına sayfa sonlarındaki dip notlar yoluyla yer verilmiştir. Bir diğer farklılık olarak 1., 2. ve 9. derslerde konunun daha iyi kavraması ve yaratıcılığın geliştirilmesi bakımından boş dizeler verilerek öğrencinin kendi örneklerini oluşturması istenmiştir.

4. Sonuç ve Tartışma

4.1. Araştırmalar sonucunda, Türkiye'de daha çok gitar, bağlama, ud ve keman için Türkçe metotlar bulunduğu, bu çalgılara kıyasla, Türkçe flüt metotlarının sayısının az olduğu tespit edilmiştir. Keman ve ud için yayımlanmış metot sayısı 9'un, bağlama için yayımlanmış Türk metot sayısı 19'un, gitar için yazılmış Türk metot sayısı 15'in üzerindedir (Akçalı, 2016; Antepli, 2006; Gerçek, 2010; Yeprem, 2007). Türkçe flüt metotlarının sayısının az olmasının bir sebebi, dünyaca ünlü flüt virtüözlerinin ve eğitimcilerinin yazmış olduğu metotların sayılarının fazlaca ve niteliklerinin yeterli olması Türk yazarlarını metot yazma fikrinden uzaklaştırıyor olabilir.

Türkçe flüt metotlarının sayıları kadar metotların kullanımı da önem taşımaktadır. Kurtaslan'ın (2010:102) yapmış olduğu araştırmaya göre, 24 Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi flüt öğretmenlerinden 1'i Çakmaklı'nın, 3'ü Arı'nın, 4'ü Tatu'nun flüt metodunu; Müzik Eğitimi Anabilim Dalları'ndaki 18 flüt öğretim elemanından 4'ü Tatu'nun, 1'i Çakmaklı'nın metodunu kaynak olarak kullanmaktadır. Cüceoğlu'nun (2012: 104) yapmış olduğu araştırmada Müzik Eğitimi Anabilim Dalları'ndaki 15 flüt öğretim elemanından 1'i başlangıç flüt eğitiminde kullandıkları metotlar arasında Çakmaklı'nın metodunu kullandığını belirtmiş, diğer öğretim elemanlarının uluslararası metotları tercih ettiği tespit edilmiştir. Yapılan araştırmalar sonucunda, Türkçe flüt metotlarının flüt öğretmenleri ve öğretim elemanları tarafından kullanımının az olduğu görülmektedir. Bu sonuçlara göre metotların az kullanılma sebepleri araştırılabilir.

4.2. Araştırmada incelenen dört Türkçe flüt metodu içerik bakımından incelendiğinde Çakmaklı'ya ait olan metot; bölüm sayısı, bölüm başlıkları ve konulardan, Arı'ya ait olan metot; konu başlıkları ve konulardan, Tatu'ya ait metot; bölüm sayısı, bölüm başlıkları ve konulardan, Karşal'a ait metot da ders sayıları, ders başlıkları ve konulardan oluşturulmuştur. Çakmaklı ve Tatu'ya ait metotların bölüm sayısı, bölüm başlıkları ve konular şeklindeki gruplamalar yönünden birbiriyle benzerlik gösterdiği görülmektedir. Ayrıca içerik gruplandırmalarında konular başlığının olması ve her konu için küçük etütlerin ya da alıştırmaların verilmiş olması dört metodun ortak noktalarından sayılabilir.

4.3. Dört flüt metodunu birbirinden ayıran farklılıklar incelendiğinde; Tatu'nun yazmış olduğu metodu diğer metotlardan ayıran en önemli fark; Türk ya da batı müziğinden oluşan örnek eserlere yer verilmemiş olmasıdır. Metotta bibliyografya şeklinde literatür bölümü oluşturulmuştur Bu örnek literatür flüt alanında metotlar, etüt ve eserler yazan besteci, müzisyen ve eğitimcilerden seçilmiştir. Tuna'nın yazmış olduğu metodu diğer üç metottan ayıran en önemli fark; flüte yönelik bir repertuar bölümünün olması ve repertuarın tamamının gitar akorları eşliğinde yapılmış olmasıdır. Arı'nın yazmış olduğu metodun farkı, öğrenilen yeni sese ve tekniğe yönelik türkülerden örneklerin verilmiş olmasıdır. Karşal tarafından yazılan metodu diğer üç metottan ayıran en önemli fark; metodun yalnızca başlangıç seviyesi için hazırlanmış olmasıdır. Diğer üç metot bir bütün olarak flüte yönelik çoğu teknik bilgi ve becerilerin kazanılmasına yönelik tasarlanmıştır. Karşal'ın metodunun diğer bir farkı da teorik bilgilere yönelik açıklamalardan oluşan anlatıma çok az yer verilmiş olmasıdır.

5. Öneriler

Mevcut olan Türkçe flüt metotlarının kullanım ve nitelik durumları araştırılıp, alınan cevaplara göre yeni metotlar yazılabilir.

Tek bir metotta flüt çalmaya yönelik tüm tekniklerin ve bilgilerin verilmesi yerine seviye gruplarına ayrılarak bir seri şeklinde metotlar yapılabilir.

Flüt eğitimcilerinin en sık kullandıkları uluslararası flüt metotlarının içerikleri örnek

alınarak yeni Türkçe flüt metotları yazılabilir.

Müzik eğitimi verilen kurumlarda çeşitli seviyelerde ders kitabı olarak flüt derslerinde kullanılabilecek Türkçe metotlar yazılabilir.

Metotların yanı sıra gerek orijinal besteler gerekse düzenlemelerden oluşan flüt repertuar albümleri oluşturulabilir. Böylelikle, bu çalgıya olan ilgi daha da artabilir.

Yeni yapılacak olan Türkçe flüt metotlarında konunun daha iyi anlaşılması ve pekiştirilmesi için metotların içine görüntülü kayıtlar eklenebilir.

Türkçe flüt metotları arasında benzerlik ve farklılıkların olması sebebiyle eğitimciler ya da öğrenciler, tek bir metotla yetinmeyip, farklı Türkçe metotlardan faydalanabilir.

Türkçe yeni flüt metotlarının yazılmasının yanı sıra dünyaca ünlü yabancı flüt metotlarının Türkçeye çevirileri yapılabilir.

Türkçe flüt metotlarının tanıtımı ve yaygınlaşması için müzik alanındaki tüm kurum ve kuruluşlara ya da buralarda çalışan flüt eğitimcilerine birer örnek gönderilebilir.

Kaynakça

- Akçalı, C. (2016). Bağlama metotlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Online Journal of Music Sciences*. 1 (1), 59-96.
- Antepli, E. (2006). *Türk bestecileri eser kataloğu*. (1 Baskı). Ankara: Sevda- Cenap And Müzik Vakfı Yayınları.
- Arı, M. (2005). *Yan flüt metodu*. (3.Baskı). Ankara: Yurtrenkleri Yayınevi.
- Cüceoğlu, G. (2012). Müzik eğitimi anabilim dallarında kullanılan başlangıç flüt eğitimi metotlarının incelenmesi. *E- journal of New World Sciences Academy*. 100-109. Volume 7, Number 2, Article Number D0087, 104.
- Çakmaklı, T. (2004). *Flüt metodu*. (1.Baskı). İzmir: META basım.
- Ekiz, D. (2003). *Eğitimde araştırma yöntem ve metodlarına giriş*. (1. Baskı Ankara: Anı Yayıncılık.
- Gerçek, İ. H. (2010). Mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda kullanılan ud metodları üzerinde karşılaştırmalı bir çalışma. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 14 (1):149-156.
- Karşal, E. (2015). *Flüt metodu-başlangıç seviyesi*. (1. Baskı). İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Kurtaslan, H. (2010). *Flüt eğitiminde çağdaş Türk flüt eserlerinin kullanımı ve örnek çalışma egzersizleri*. Yayımlanmamış doktora tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Öz, B. N. (2001). Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda orkestra-oda müziği eğitiminde yaylı çalgıların yeri ve önemi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. XIV, 1, 93-99.

Say, A. (1992). *Müzik ansiklopedisi*. (1.Baskı). Ankara: Başkent Yayınevi.

Tatu, A.G. (2006). *Flüt metodu*, (1. Baskı). İstanbul: Pan Yayıncılık.

Yeprem, S. (2007). *Türk gitar müziği çalışmaları*. 2. Türkiye Gitar Buluşması, Bilkent Üniversitesi, Ankara.

URL1. Türk Dil Kurumu. *Büyük Türkçe Sözlük*. <http://tdkterim.gov.tr/bts/> adresinden 10.08.2015’de alınmıştır.

URL2.<http://www.flutehistory.com/Resources/Lists/Flute.methods.php3>. adresinden 10.08.2015’de alınmıştır.